

סיכום פעילות לשנת 2020

אנו גאים לשתף אתכם בסיכום הפעילות וההישגים המרכזיים של עמותת בזכות בשנת 2020. הדוח שלפניכם משקף את העבודה המאומצת של צוות "בזכות" לקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות בישראל.

בזכות במספרים:

- נתנו סיוע ל-1,500 אנשים עם מוגבלות במוקד הפניות • העברנו 54 הרצאות ל-1,898 משתתפים • ערכנו 6 סדנאות באמצעות פייסבוק לייב ליותר מ-300 משתתפים • ייצגנו ב-25 תיקים בבית המשפט • השתתפנו ב-42 אייטמים תקשורתיים • כתבנו 4 דוחות מדיניות • עקבו אחריו 15,809 אנשים בפייסבוק • יזמנו 123 פעילויות בקהילה • יזמנו 6 סקרים עליהם השיבו כ-800 איש • הפקנו 8 סרטים

ייתר! [ב1|נד] Commented

משבר הקורונה:

משבר הקורונה "תפס" את ממשלת ישראל לא מוכנה. שירותים לאנשים עם מוגבלות נסגרו לאלתר. קרובי משפחה לא הורשו לבקר את יקיריהם שגרים במוסדות. בשל סגירת בתי הספר, ילדים עם מוגבלות נותרו ללא מענים. הנחיות בדבר טיפול רפואי חיוני התגלו כנגועות בדעות קדומות וכמפלוגת נגד אנשים עם מוגבלות. התנהלות מפלה ופסולה, שחשבנו שאבד עליה הכלח, הרימה את ראשה המכוער. אנשים עם מוגבלויות היו הראשונים שסבלו מהגבלות, והאחרונים לחזור לשגרה. כל אלה גרמו למצוקה, לחרדה ואפילו למקרי אלימות, והובילו לעיתים להתדרדרות פיזית ונפשית בקרב אנשים וילדים עם מוגבלות, שזקוקים למסגרת, לשגרה ולטיפול.

במהלך משבר הקורונה, ארגון בזכות פעל בשלושה מישורים מרכזיים:

- תגברנו את מוקד הפניות על מנת לתת תמיכה נפשית, מידע, ליווי וסיוע משפטי בפתרון בעיות.
- הנגשנו הנחיות ונהלי חירום שמשרדי הממשלה הוציאו חדשות לבקרים, פרסמנו אותם בעמוד הפייסבוק בפורמט נגיש וכן בקבוצות וואטסאפ של אנשים עם מוגבלות ובני משפחה, בעברית ובערבית.
- יזמנו פעילות ציבורית, עם שותפים וארגונים נוספים, על מנת לשנות ולשפר את ההנחיות ונהלי החירום ביחס לאנשים עם מגבלות, וכדי לוודא שנותני השירות דואגים לצרכיהם של אנשים עם מוגבלויות במהלך משבר הקורונה ולא פוגעים בזכויותיהם.

הישגים מרכזיים בתקופת הקורונה:

- פתיחה מחודשת של מוסדות ודירות לאנשים עם מוגבלות לאחר שנסגרו מפני ביקורים עם פרוץ משבר הקורונה.
- עמידה על זכותם של תלמידים עם מוגבלויות לקבל סיוע אישי בבתייהם או ברשות המקומית גם בתקופת הסגר. בעקבות פעילותנו, בסגרים הבאים, בתי הספר לחינוך מיוחד נותרו פתוחים, וילדים משולבים קיבלו שירותים וסיוע בבתייהם.
- שמירה על זכותם של אנשים עם מוגבלות לקבל קצבת קיום במהלך הסגר למרות סגירת הבנקים.

- מאבק שכל אדם שזקוק לכך יקבל סלי מזון בחגים, למרות נהלים של משרד הרווחה שמפלים אנשים עם מוגבלות נפשית.
- הובלת מאבק של 60 ארגונים נגד המלצות ועדה שמינה משרד הבריאות, שנתנו עדיפות נמוכה לאנשים עם מוגבלות בתור למכונות הנשמה במקרה של מחסור בהן.
- שמירה על זכויותיהם הסוציאליות של אנשים עם מוגבלויות שפוטרו או הוצאו לחל"ת, כחלק מקמפיין של 25 ארגונים שכלל שליחת 3,000 מיילים למשרדי ממשלה.
- עריכת סקר אינטרנטי להערכת צרכיהם של ילדים בסגר והעברת הממצאים למשרדי הממשלה.
- סיוע להורים בוועדות זכאות ואפיון שעברו לזום.
- פרסום פלטפורמה דיגיטלית לדיווח על פגיעה בדיירים במוסדות הסגורים

פעילות הארגון מחוץ למשבר הקורונה:

הזכות לחינוך: בזכות פועל בכלים משפטיים כדי לשמור על זכותו/ה של כל ילד/ה עם מוגבלות לקבל חינוך שמתאים לצרכיו/ה. כך למשל הגשנו השנה שתי עתירות לבית המשפט העליון:

משרד החינוך הורה לוועדות הזכאות לקבוע את זכאותם של ילדים לחינוך בהתאם לפלט מחשב, שהחישב מאחורינו אינו ידוע, תוך איסור להפעיל שיקול דעת עצמאי. בנוסף, המשרד לא פרסם קריטריונים שקופים למתן המענים לילדים, כפי שהוא חייב מכוח החוק. בזכות הגיש עתירה בעקבותיה **משרד החינוך התחייב לפרסם נהלים והורה לוועדות להפעיל שיקול דעת עצמאי ופרטני, תוך מתן מענה לכל ילד לפי צרכיו.** מכיוון שחלפה חצי שנה, והנהלים לא פרסמו – הגשנו בקשה לביזיון בית המשפט (בשנת 2021), ובעקבותיה משרד החינוך מילא חובתו ופרסם הקריטריונים. בעקבות ההצלחה, ליווינו עשרות הורים וילדים בוועדות זכאות וערר, כדי לוודא שהוראות בית המשפט מיושמות הלכה למעשה.

עתירה נוספת הוגשה נגד הפרקטיקה שהפלתה ילדים עם מוגבלות בגיל הרך. בעקבות העתירה, **ילדים בגילאי 3-4 יזכו לקבל שירותי חינוך מיוחד גם אם בחרו ללמוד בגנים משלבים.**

נגישות לצדק: ארגון בזכות הוביל מהפכה בישראל, בעקבותיה הליכים משפטיים מותאמים לצרכיהם של אנשים עם כל סוגי המוגבלויות. בשנת 2020, **העברנו הכשרות לכ-1,000 שופטים** בנושא זה. ליווינו אנשים רבים עם מוגבלות בדיונים בבית המשפט, והנגשנו להם את ההליכים. פיתחנו ערכות הדרכה ל"מנגישי צדק", ואנו מלמדים את הכלי בארץ ואף במסגרת חממה בין לאומית. אנו פועלים מול הנהלת בתי המשפט כדי שתיקח אחריות ותממן את שירות "הנגשת צדק".

תחום פעילות חדש: התמודדות המשטרה עם אנשים עם מוגבלות: בעקבות מותו הטראגי של **איאד אל-חלאק**, צעיר על הרצף האוטיסטי שנורה על ידי כוחות הביטחון במזרח ירושלים, פנינו למשטרת ישראל, ביחד עם קבוצה גדולה ומגוונת של ארגונים, שמייצגים קבוצות מיעוט שונות בדרישה שהמשטרה תפתח כלים לעבודה עם קבוצות מיעוט. עוד היינו חברים בצוות בין מגזרי, שהוקם בחסות נשיא המדינה. המלצותיו של ארגון "בזכות" אומצו על-ידי הצוות,

ובפרט הדרישה לקיים הכשרות עומק במשטרה, ולהקים צוותי משבר מקצועיים, שיגיעו לשטח במקום המשטרה במקרים בהם מעורבים אנשים עם מוגבלויות, ויידעו לתת מענה טיפולי שימנע פגיעה באנשים.

כשרות משפטית: ארגון בזכות הוביל חוק שקובע כי לפני מינוי אפוטרופוס, בית המשפט צריך לשקול חלופות שמגבילות פחות את שיקול דעתו של האדם. אנו חברים בוועדות של משרד המשפטים, שפועלות ליישום החוק.

הזכות לחיים עצמאיים ומלאים בקהילה: בשל חוסר היציבות הפוליטית, פעילותנו לעיגון זכותו של כל אדם לחיים בקהילה התמקד בעבודת שטח קהילתית. בעקבות העשייה, מגיעות אלינו פניות של אנשים, שמשרדי הממשלה קבעו כי עליהם לגור במוסדות סגורים, ובזכות התערבותנו – רבים מהם יוצאים לחיים עצמאיים בדירות קטנות בקהילה, ככל אדם.

מיפוי החסמים לשוויון באמצעות שיתוף אזרחים: פרסמנו "דוח חסמים" – מסמך ייחודי וראשון מסוגו בישראל, המתאר את החסמים והקשיים העומדים בפני אנשים עם מוגבלויות מנקודת מבטם. הסקר כלל ראיונות עומק וסקר אינטרנטי עליו השיבו מעל 500 אנשים עם כל סוגי המוגבלויות. הסקר הופץ בעברית, בערבית ובשפה פשוטה. מממצאי הסקר עולה, כי החסמים המרכזיים העומדים בפני השילוב והשוויון של אנשים עם מוגבלות הם סטיגמה, בירוקרטיה, חוסר נגישות והפליה בתעסוקה. הדוח משמש אותנו ככלי לקידום זכויות אנשים עם מוגבלות. כך למשל, בעקבות פנייתנו למשרד התחבורה עם ממצאי הדוח, הוקם שולחן עגול שבדק קידום הנגישות לתחבורה ציבורית. עוד נדרוש מהממשלה החדשה יצירת תכנית לאומית לקידום השוויון והשילוב של אנשים עם מוגבלות.

בזכות בזירה הבין לאומית:

ארגון בזכות הוביל קואליציה של 30 ארגונים, שהגישה לוועדה של האו"ם **דוח אלטרנטיבי על יישומה של האמנה הבין לאומית לזכויות אנשים עם מוגבלות בישראל**. "דוח הצללים" מצביע על פערים משמעותיים במגוון תחומים בין התחייבויות המדינה על פי האמנה – לבין מצבם של אנשים עם מוגבלות בישראל. הצגנו את הדוח בפני הוועדה (בזום).

כדי להנגיש את הוראות האמנה לציבור, הפקנו סדרה של **סרטונים**, בהם אנשים עם מוגבלות משתפים בחוויותיהם ומבהירים את הפער בין לבין הוראות האמנה. אלפי אנשים צפו בכל אחד מהסרטונים (הסרטון על אפוטרופוסות - 3,000 צפיות; זוגיות - 13,900 צפיות; חיים בקהילה - 6,500 צפיות; אפליה בתעסוקה - 2,000 צפיות; חינוך - 2,100 צפיות; הורות - 3,200 צפיות).

דוחות נוספים שפרסמנו השנה:

[אחד לאלף - דיוור בקהילה לאנשים עם מוגבלות בחברה הערבית: תמונת מצב, מיפוי חסמים והמלצות לשינוי מדיניות](#) (מרץ 2020)

[מדרגות הזכוכית - דו"ח לקידום מעמדם של נשים עם מוגבלות](#) (מרץ 2020)

[דוח בנושא פגיעה בזכות לפרטיות והפליה בעקבות חשיפת מידע רפואי](#) (יוני 2020). דוח זה נכתב בעקבות ממצאי סקר, שהעלו כי 93% מהמשיבים, כולם אנשים עם מוגבלות, חוו פגיעה בפרטיות, שנובילה לעיתים להפליה. הדוח סוקר מענים בעולם ומציע תיקוני חקיקה. הרשות להגנת הפרטיות הודיעה שתאמץ את ממצאי הדוח.

עם הפנים לשנת 2021

לצערו, המצב הפוליטי בישראל ממשיך להיות בלתי יציב. כארגון שפועל רבות בכנסת ובמשלה, אנו מאמינים שהשינוי בתקופה הקרובה יצמח "מלמטה למעלה". בכוונתנו לפעול בשני משורים מרכזיים:

האחד - להמשיך את העשייה הקהילתית, כדי לחזק את כוחם של אנשים עם מוגבלות, לתת להם כלים וקול מול מקבלי החלטות. בין היתר, בכוונתנו להקים קבוצת סגור עצמית ארצית, שתכלול אנשים עם כל סוגי המוגבלויות.

השני - בקרב רשויות מקומיות. במשבר הקורונה נוכחנו לראות, שלרשויות המקומיות יש קשב לשטח, משאבים וגמישות, הנדרשים על מנת לשפר את חיי תושביהן. בכוונתנו לבחור שלוש רשויות מקומיות, להקים בהן קבוצות פעילים, ולפעול ביחד איתם ועם בכירים ברשות לייצר מודלים של "ערים מכילות".

במקביל, נמשיך לפעול בכלים משפטיים ואסטרטגיים במטרה לאתגר הסדרים ומדיניות מפלים, הפוגעים בזכויותיהם של אנשים עם מוגבלויות. כך למשל, בכוונתנו לעתור לבית המשפט העליון בעניין **תורי המתנה בלתי סבירים לטיפולם נפשיים, שהלכו והתארכו בשל משבר הקורונה**.

ארגון "בזכות" מודה לכם על תמיכתכם!

"בזכות" הוא עמותה ללא מטרת רווח, שאינה נסמכת על תמיכה ממשלתית, כדי לשמור על עצמאותה, ואינה מקבלת כסף מפונים, כדי שנוכל לסייע לכל אדם. פעילות העמותה מתאפשרת בזכות תמיכתם הנדיבה של קרנות ותורמים פרטיים.

אנו זקוקים לעזרתכם ולתמיכתכם כדי שנוכל להמשיך לפעול לקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות. אנו מזמינים אתכם להיות שותפים בעשייה באמצעות תרומה קבועה או חד פעמית באמצעים הבאים:

[לתרומה מאובטחת בכרטיס אשראי](#)

ניתן גם לתרום לבזכות בהעברה בנקאית לח-ן ע"ש בזכות, מרכז זכויות אדם לאנשים עם מוגבלויות, בנק מרכזני, ח-ן 5083399, סניף 642, רחוב יפו 64, ירושלים.

[עגלו לטובת בזכות וקחו חלק במאבק לזכויות אנשים עם מוגבלויות](#)